

KAKO PREPREČEVATI COVID-19 V DELOVNEM OKOLJU

GRADIVO ZA NOVINARSKO KONFERENCO

2. september 2020
Gospodarska zbornica Slovenije, Dvorana C

Kam po informacije in pomoč pri načrtovanju in izvajanju ukrepov proti novemu koronavirusu v delovnem okolju

Delodajalci naj pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za preprečevanje širjenja novega koronavirusa v delovnem okolju **sodelujejo z izvajalci medicine dela in strokovnimi delavci za varnost pri delu**, ki poznajo njihovo delovno okolje.

Priporočila za ukrepe pa so na voljo na spletnih straneh:

- Nacionalnega inštituta za javno zdravje:
  - Splošna priporočila za delovne organizacije: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-delovne-organizacije-v-zvezi-z-novim-koronavirusom-sars-cov-2>
  - Priporočila za posamezne dejavnosti: <https://www.nijz.si/sl/sproscanje-ukrepov-covid-19>
- Kliničnega inštituta za medicino dela, prometa in športa UKC Ljubljana, kjer je poleg pisnih priporočil na ogled tudi videogradivo s primeri dobre prakse, pripravljajo pa se tudi spletna predavanja: <http://www.cilizadelo.si/delovna-mesta-brez-covid-19.html>.
- Gospodarske zbornice Slovenije: <https://www.gzs.si/koronavirus/>
- Združenja za medicino dela, prometa in športa: <https://www.anticovid.zmdps.si/>
- Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu: <https://osha.europa.eu/sl> in Nacionalne informacijske točke: <http://www.osha.mddsz.gov.si/>

Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa nudi **strokovno podporo specialistom medicine dela, prometa in športa ter inženirjem varnosti pri delu** preko informacijske točke, dostopne po e-pošti: info.covid.kimdps@kclj.si in telefonu: 01 522 26 92. Vsi odgovori bomo objavljeni na spletni strani <http://www.cilizadelo.si>

Priporočila za zagotavljanje varnih delovnih razmer pred Covid-19

Splošne varovalne ukrepe pred širjenjem novega koronavirusa je treba v delovnem okolju **smiselno prilagoditi in vzdrževati**, da bi lahko pred boleznijo zaščitili zaposlene, preprečili širjenje okužbe na druge skupine prebivalcev in omogočili nemoteno poslovanje gospodarskih družb in javnih institucij. Delodajalec naj v sodelovanju s strokovnim sodelavcem za varnost pri delu in izvajalcem medicine dela pripravi **oceno tveganja** z vidika tveganj, ki jih za zaposlene predstavlja nova koronavirusna bolezen, pripravi **načrt ukrepov** za širjenje okužbe ter ustanovi **posebno skupino**, ki bo spremljala izvajanje načrta in ga po potrebi prilagajala. Med glavne ukrepe sodijo: reorganizacija dela, higiena delovnega mesta in osebna higiena ter obveščanje in izobraževanje zaposlenih.

Reorganizacija dela

Cilj reorganizacije dela je **preprečevanje tesnih stikov in vzdrževanje ustrezne razdalje** med zaposlenimi ter med zaposlenimi in strankami, med te ukrepe sodijo:

- delo v »izolaciji« (brez kontaktov z drugimi) ali od doma;
- preprečevanje vstopa v podjetje osebam z znaki prehladnega obolenja ali vročino (merjenje temperature ob vходу, vprašalniki);

- preprečevanje gneče na vhodu v podjetje (npr. drseči delovni čas, uvedba premora med dopoldansko in popoldansko izmeno);
- redčenje števila zaposlenih v prostoru (npr. z uvedbo dodatne izmene, zmanjšanjem obsega proizvodnje, upočasnitev tekočih trakov in s tem zagotovitev ustrezne varnostne razdalje med sodelavci za trakom);
- prilagoditev delovnega procesa, da bo z istim izdelkom rokovalo čim manj ljudi;
- preprečevanje tesnih stikov med odmorom za malico (npr. več terminov za malico, podaljšanje časa za malico, malicanje na delovnih mestih (*lunch* paketi), prerazporeditev stolov v jedilnicah);
- omejevanje nenujnih medsebojnih stikov (sestanki preko internetnih povezav in/ali omejevanje števila sestankov in udeležencev sestankov);
- prerazporeditev delovnih miz ...

Higiena delovnega mesta in osebna higiena

Za zaposlene je treba pripraviti **jasna navodila** za higieno na delovnem mestu s poudarkom na rednem in doslednem **umivanju rok**, pravilni uporabi obraznih **mask** ter **razkuževanju** površin, ki se mora opraviti vsaj ob koncu vsake izmene. Za površine, ki se jih pogosteje dotika več oseb, svetujemo sprotno čiščenje z dezinfekcijskimi robčki (npr. razkuževanje kljuk, tipkovnic, zvoncev). Svetuje se tudi redno **zračenje** prostorov.

Obveščanje in izobraževanje zaposlenih z novim načinom dela

Zaposlene je treba še pred prihodom na delo seznaniti s spremembami in jim podati natančna navodila za delo v novih razmerah (oglasna deska, plakati, elektronska pošta, displej) ter jih nato **kontinuirano izobraževati** o vseh ukrepih. Poudarek naj bo na izobraževanju delovodij. Dosledno izvajanje ukrepov je treba redno (tudi večkrat dnevno) **preverjati** in po potrebi okrepiti izobraževalne aktivnosti. Zaposleni morajo obvestiti svojega nadrejenega in ostati doma, če imajo znake bolezni dihal ali vročino.

Načrt ukrepanja ob potrjeni okužbi ali sumu na okužbo v podjetju

Organizacije morajo poleg načrta zaščitnih ukrepov pripraviti tudi načrt ukrepanja v primeru okužbe delavca, sem sodi postopek izolacije okužene osebe, razkuževanje delovnega mesta in preverjanje kontaktov na delovnem mestu.

Anketa o izvajanju zaščitnih ukrepov v delovnem okolju

Spletno anketo, ki je potekala v času od 1. do 8. aprila, je izpolnilo 84 svetovalcev za promocijo zdravja pri delu. Velika večina organizacij, ki jih predstavljajo anketiranci, je v času razglasitve epidemije delovala v **manjšem obsegu** oz. z manj zaposlenimi (46 organizacij ali 55%) ter ob vsaj delni uvedbi dela na domu (49 ali 58%), četrtnina (23) podjetij je začasno prekinila proizvodnjo, le manjši delež (10 ali 12%) pa jih je nadaljevalo delo v enakem obsegu. Največ anketirancev (43 ali 62%) je odgovorilo, da **ukrepe načrtuje** ožje vodstvo, v 31 podjetjih (45%) so ustanovili krizni štab oziroma posebno skupino, v 23 primerih (33%) je za načrtovanje zadolžena kadrovska služba, v 22 primerih pa služba za varnost in zdravje pri delu. Manj kot četrtnina podjetij (16) je k sodelovanju pritegnila izvajalca medicine dela, 13 podjetij (19%) je vključilo predstavnike delavcev, le v 12 primerih (17%) je načrtovanje in izvajanje ukrepov zaupano skupini za zdravje in prav v toliko podjetjih je vključen svetovalac za promocijo zdravja.

Ukrepi na delovnih mestih ter osveščanje in izobraževanje zaposlenih

Med **ukrepi na delovnih mestih** so anketirane organizacije najpogosteje zagotavljale dezinfekcijska sredstva (50 ali 75%), redno prezračevale delovne prostore (48 ali 72%), razkuževale delovne površine in opremo (47 ali 70 %) ter zagotavljale maske (46 ali 69%) in rokavice za enkratno uporabo (41 ali 61 %). V 34 podjetjih (51%) so zaposlene razporedili na ustrezno razdaljo, v 9 (13%) primerih pa so delovna mesta ločili s pregradami. **Za boljšo osveščenost in znanje** o higienskih in drugih ukrepih so podjetja najpogosteje na vidnih mestih nameščala navodila za pravilno umivanje in razkuževanje rok (56 organizacij ali 82 %) ter opozarjala na osnovne higienske ukrepe na oglasnih deskah, po intranetu in e-pošti (54 ali 79 %), sledila so opozorila zaposlenim, naj ne hodijo v službo z znaki okužbe (49 organizacija ali 72 %), ter drugi ukrepi.

Ukrepi za omejitev neposrednih stikov med zaposlenimi

Med ukrepi za **omejevanje neposrednih stikov** so anketiranci najpogosteje navajali omejitev oz. prepoved sestankov »v živo« (52 organizacije ali 77%), službenih poti (50 ali 76%) ter stikov s strankami in zunanjimi sodelavci (49 ali 74%), namesto tega so podjetja v veliki meri uvedla e-komunikacijo (45 podjetij ali 68%). Da se zaposleni ne bi v večjem številu srečevali **ob prihodu na delo in odhodu z dela**, je 20 organizacij (30%) uvedlo fleksibilen delovnih čas, prav toliko pa jih je uvedlo izmensko delo, da bi zmanjšali število delavcev v eni izmeni. V 25 podjetjih (35%) zaposlenim merijo telesno temperaturo pred začetkom dela. Organizacije so v veliki meri prepovedale oziroma omejile druženje v skupnih prostorih (42 ali 68%) in na zunanjih površinah (32 ali 52%), čas malice razporedile tako, da je v jedilnici naenkrat manj ljudi (25 ali 40%), oziroma so uvedle razdeljevanje malic brez osebne stika (11 podjetij ali 18%).

Ukrepi za boljšo obveščeno in krepitev socialne opore

Velika večina anketirancev je odgovorila, da organizacije redno obveščajo zaposlene o ukrepih in drugih informacijah v zvezi s koronavirusom (46 ali 71%) in da so vodstva oziroma skupne službe na voljo za odgovore in pojasnila (45 ali 69%). Poleg tega 29 organizacij (45%) spodbuja krepitev podpore med zaposlenimi, 21 (32%) jih nudi tudi možnost psihološkega svetovanja, 13 podjetij (20%) je vzpostavilo posebno telefonsko številko.

Kaj podjetja pogrešajo za učinkovitejše ukrepe

Kar 56 podjetij (81%) ima dovolj informacij in znanja za načrtovanje in izvajanje ustreznih ukrepov, tisti anketiranci, ki informacije in dodatno znanje pogrešajo, pa so zapisali, da si želijo: (bolj) jasnih smernic glede priporočenih ukrepov (npr. so maske ustrezna zaščita ali ne); natančnih sporočil, katera sredstva za razkuževanje površin so ustrezna; demonstracij uporabe zaščitne opreme in sredstev za razkuževanje; slikovnih gradiv za zaposlene; pojasnil o širjenju okužbe in možnosti prenosa, predvsem pri posameznikih brez tipičnih znakov; možnosti čustvene in socialne podpore.